

V I R I

MAGNIFICI CONSULTISSIMI

JOHANNIS JACOBI
FABRI

ſ. U. D.

REIPUBLICAE HAMBURGENSIS
SYNDICI SENIORIS

QUI D. I. APRILIS ANNI MDCCC E MORTALIBUS EXCESSIT

VITAE ET MERITORUM

RECORDATIO

EX

AMPLISSIMI SENATUS DECRETO

PUBLICAE EXPOSITA

AB

JOHANNE ALBERTO HENRICO REIMARO, M. D.

PHYSICES ET HISTORIAE NATURALIS PROFESSORE PUBLICO,
ET EO ANNO GYMNASII RECTORE.

HAMBURGI

TYPIS C. W. MEYN AMPLISS. SENATUS, GYMN. ET SCHOLAE TYPOGR.

669

b

uo

1807

uus

ſ
so

in
reit

an

ſch
ien

Est hoc profecto haud infima in laude civitatis nostrae ponendum, quod vel ad gravissima officia nec phalerarum insignibus, aut appellationis quadam gloriola, nec emolumentis praecipuis alliciantur Nostri; sed conscientia debitae erga patriam pietatis impulsu, civibus suis operam et studium dicare parati sint, idque se summo sibi honori ducere profiteantur.

Eo majorem igitur gratiam habere cives debent Viris, quibus tot pro re communi labores exantlandi, tot curae molestiaeque secreto saepe sustinendae sunt.

Merito hinc colenda nobis est memoria Viri amplissimi, Magnifici, JOHANNIS JACOBI FABRI, qui per tot annos summo studio, summa fide, publica eaque gravia Civitatis negotia gessit.

Syndici quippe officium in Republica nostra momenti certe insignis esse facile intelligitur, si consideremus, illum Senatui Civibusque a consiliis esse: Eidem et cum Exteris plurima negotia transigenda committi.

Hinc, quot jam ille disciplinis, quanta scientia debet instructus esse, cui munus hujusmodi administrandum datur.

Primo enim linguarum, tam Latinae, quae etiam nunc in literarum commercio cum Angliae, Hispaniae et Portugalliae curiis in usu nobis est, quam recentiorum, Gallicae praesertim, quae in plerisque valet, haud levis notitia et usus requiritur, sic, ut non intelligere solum aut scribere queat, verum et in loquendo bene versatus sit.

Juris porro peritia adsit intima, inprimis quidem illorum quae in patria valent decretorum, legum, consuetudinum, ut, si quid in disceptationem vocetur, prompte de his respondere queat. Sed neque quid apud externos juris sit ignorare licet, cum, ubi commercia in civitate florent, saepe etiam cum distitarum regionum incolis lites intercedere possint.

Gravior etiam est publici juris, pactorum foederumve notitia, praesertim quae ad Germaniam spectant, in cujus membris Civitas nostra comprehenditur.

Constitutiones quoque ipsas Regnorum, Populorum, Germaniae inprimis, hujusque summorum judiciorum rationem indagare, Aularumque interiorem conditionem explorare oportebit, cum sine hac notitia in publicis negotiis facile foret in errorem incidere.

Commercium porro, navigationes, artes, opificia, nostra primum, sed et aliorum perquirere, maximi certe in civitate nostra usus esse potest.

Quid

IV

Quid de Historia dicam? quae plurimum annorum experientiam supplere debet: quippe mox ex annalium publicorum monumentis, mox ex rerum urbanarum commentariis conquirenda sunt, quae probandae cujusdam causae argumenta suppeditent.

Sed, praeter istas quantumvis aestimabiles cognitiones, quae tamen maximam partem industria et felici memoria acquiruntur, sunt aliae sane haud minus opportunae facultates ad hujus muneris functiones. Tot enim in negotiis non modo paratum ingenium, judicium perspicax et prompta disceptatio requiritur, sed et facundia quaedam, seu elocutio dilucida et cuivis proposito accommodata. Nonne plurimum etiam saepe in rebus agendis valent mores expoliti, usus vitae humanioris, et facilitas quaedam pro cuiusvis loci ratione apte ac decore se gerendi?

Agendum cum Civibus, persuadenda sunt quae ex usu Reipublicae ducuntur: juvat cum gravitate quadam sociata comitas, popularitas, affabilitas.

Agendum, non scripto solum, sed et coram, cum Legatis aut Ministris Principum, nonnunquam et ipsa in aula Eorum versandum est; circumspectione opus erit et cum ea quae par est reverentia, dignitas quaedam obtinenda et constantia, ne quid Reipublicae juribus aut emolumentis detrahatur.

Quid autem omnes hae facultates, quae vix aut perraro simul in eodem viro reperientur, valerent, nisi adsit integritas et verum in Reipublicae commoda studium? Quid enim? si is, qui illis foret instructus, ne dicam perfidus sit et venalis, at saltem, si negligens, si ad sua tantum propria respiciat commoda et voluptatibus indulgeat? Ah, quoties enim in unius hominis religione et assiduitate civitatis totius fortunae posita sunt!

Gratuletur itaque sibi magnopere Respublica, cujus administratio Viris perspectae fidei et studiosi erga patriam amoris credita est!

Sed accedamus jam ad propositum nostrum. Videamus, qualis fuerit egregius noster FABER, quemadmodum se ad munera publica conformaverit, instruxerit, quam operosa dein negotia pro Republica susceperit.

Natus ille *Hamburgi*, anno MDCCXVI, d. VII. Mart. patre JOHANNES JACOBO FABRO, inelyto mercatore et Reipublicae nostrae Consule*), qui ortus *Sverino*, Hamburgum se contulerat, hac in Civitate, ubi bene ipsi erat, fortunarum suarum sedem collocaverat, hujus se verum fidumque civem praestiterat. Ille igitur virtute et prudentia sic enituit, ut, licet advena, ad summos eveheretur honores. Hoc enim sapienter in Republica nostra constitutum est, ut neque Patriciorum, nec nativorum civium praecipua praerogativa habeatur. Erat

*) Cujus memoriae publicum programma dictum a Professore *Dornemann*, Gymnasii tunc Rectore.

Erat autem noster JOHANNES JACOBUS filius ipsa jam facie amabili, imo, quam vel ad senectutem usque pulchram vocare possimus; toto praeterea corporis habitu et membrorum conformatione gratosus.

Haec porro Naturae dona inde a juventute, cum educatione a parentibus curata, tum ipsius industria, excolebantur. Non solum enim corporis exercitationibus, quales ingenuos decent, quibus nempe gestus, incessus, motusque decorus et membrorum agilitas obtinetur, operam dedit: verum quam maxime animum literis ornare studuit, eumque in finem modo publicis modo privatis doctoribus in disciplinam traditus fuit.

Ex his unus, nomine *Westphal*, frater illustris Cancellarii a *Westphal*, cum Sverinum ad cognatos proficisceretur, alumnum illum decennem secum duxit, ubi, praeceptore hoc mox mortuo, Noster in domo patris sui, *Fabri*, Camerae Consilarii, receptus, eaque opportunitate ad viendam serenissimam aulam Sverinensem benigne admissus fuit. Brevi vero tempore domum rediens in literas incumbere perrexit.

Patre quidem, antequam quatuordecim annos explevisset, orbatus est. Mater vero, honestissima femina, filia MARTINI STOCKFLETH, spectati mercatoris, ac soror illius DANIELIS STOCKFLETH, qui in *Fabri* patris locum Consul electus fuit, haud neglexit, vocatis in consilium peritis aliquot amicis, Filii studia omni opera fovere. Hic igitur, postquam Latinis Graecisque literis aliisque ad humanitatem pertinentibus disciplinis imbutus esset, anno MDCCXXXIII ad Gymnasium nostrum accessit, ibique Professores, *Rabricium*, *Richeyum*, *Edzardum*, *Wolffium*, *Dornemannum*, *Reimannum*, et post *Fabricii* ac *Edzardi* mortem *Eversum* quoque et *Wincklerum* audivit. In primis autem a celebri nostro, *Richeyo*, in cujus etiam contubernio per biennium vixit, tum ad omnem eruditionis campum contemplandum institutus, tum in historia universa, et earum praecipue rerum quae Patriam spectant, instructus fuit.

His tunc doctrinis haud poenituit illum ultra quinquennium impendere et quemcunque posset fructum domi capere, antequam in Academiam transfret: quippe anno demum MDCCXXXIX sub autumnum *Lipsiam* se conferre decrevit. Ibi, praeter alios eo tempore florentes, celeberrimum *Mascovium* et *Joerberum* Doctores habuit ac in omni tam publici quam privati juris disciplina se exercuit, nec omisit etiam a cel, *Hebenstreitia* medicinae forensis praecepta haurire. Anno dein MDCCXLIII per *Hamburgum* in *Utrajectinam* Academiam profectus est, ibique, edita et publice defensa Dissertatione: *De validis legatis, testamenti invalidi*, d. XXXI, Dec. summos in Jure honores obtinuit.

VI

In Belgio postquam per sex menses versatus esset, ad cognoscendas variarum civitatum et praesertim Germani Imperii constitutiones, peregrinationem ulteriorem suscepit.

Tunc sane, atque tunc demum, ubi quis non aetate solum maturior, sed et notitia rerum, in quas inquirere convenit, haud leviter instructus est, fructus ex itineribus capitur, dummodo illud serio propositum sit, mentem cognitione ornare, neque solum otii aut voluptatis causa proficisci.

Primo igitur *Parisios* adiit, eo praesertim, ut Ipse referebat, consilio, ut celebratae Gallicae linguae expeditiorem sibi usum acquireret, et per quinque menses ibi commoratus est. Dein per *Argentoratum* variasque Germaniae provincias, *Ratisbonam*, Senatus Imperii sedem, ac ipsam Austriae metropolim *Vindobonam* profectus est. Ibi cum per aliquot menses versaretur, illustris *Bartensteinii* favore gavissus est, atque adeo summos Austriae domus Augustae Principes adire ac perclementer excipi Ei contigit. Denique per *Dresdam* itinere facto, anno MDCCXLIV. exeunte domum rediit.

Haec quidem anno MDCCXLVI. Praesidis officio in Judicio inferiori functus est, ceterum vero ad publica potius negotia, quam ad controversiarum civilium patrocinia, quantumvis quaestiosa, suscipienda se comparavit. Quod cum cognitum esset, anno MDCCXLVII. d. XIX Junii Secretarius, et post obitum meritissimi nostri *SURLANDI*, anno MDCCXLVIII. d. XXX Aug. Syndicus electus fuit.

Hocce jam in munere Vir amplissimus integritatem, industriam, patriae amorem singularem ubique ostendit, pluraque negotia Ipse mandata feliciter peregit.

Sic anno MDCCCLI. cum Hispania diffidii oborti compositio Ejus imprimis opera obtinebatur. Anno MDCCLVIII. selecto Senatorum ac Civium concilio, qui tempore ejus belli, ne quid Respublica nostra detrimenti caperet, cavere debebant, praefuit.

Legationes porro ad Principum aulas FABRO nostro saepius committebantur, quibus ille, pro facundia sua et morum elegantia egregie perfunctus est.

Sic non solum honoris causa ad potentissimum Daniae Regem *FRIDERICUM V.* anno MDCCCLIV. et MDCCCLX. in vicinia nostra degentem, una cum Senatore *Dresky* mittebatur, sicuti et Hamburgi anno MDCCLVIII. serenissimo Castellensi Landgravio *WILHELMO*, qui huc se tunc contulerat, cum Senatore *Schlutero* officia praestitit, verum et seriis in rebus legationes varias suscepit.

Anno nempe MDCCCLXI. cum *Clamero* Senatore ad potentissimum Galliae Regem *LUDOVICUM XV.* gravis diffidii et interdicti commercii causa, mittebatur. Res non solum in integrum restituta fuit, sed et via parata,

parata, qua dein anno MDCCLXIX. eorundem virorum opera, ab amplissimo Senatu ad illud negotium mandatorum, pactio de Commerciis inter Galliam et Hamburgum per Galliae Regis legatum, Comitem *de Noailles* confecta fuit. *Petropolim* anno MDCCLXII una cum Senatore *Anderfonio* missus, a gloriosa Imperatrice CATHARINA II. perclementer exceptus fuit. Anno MDCCLXVI. comite Viro amplissimo, magnifico jam Consule, tunc Senatore *Wagenero* Vindobonam ad JOSEPHUM Imperatorem Augustum et MARIAM THERESIAM Augustam delegatus fuit, amboque cum insigni gratia fuerunt dimissi.

Ne dicam de aliorum Principum aulis, ad quas in itineribus suis invisit, aut de negotiis cum Legatis aut Ministris Principum tam coram quam scripto gestis, cum inde ab anno MDCCL, usque ad MDCCLXXV, quando post amplissimi *Klesekeri* obitum primum Noster inter Syndicos locum obtinuit, omne fere cum Exteris literarum commercium per eundem gereretur.

Talia vero quaecunque negotia non modo summa fide, prudentia et sedulitate peregit, ita ut Senatui Civibusque omnino satisfecerit, sed et ubique adeo acceptum se reddidit, ut tam summorum Regnantium, quam Ministrorum aut Amicorum gratiam sibi et favorem conciliaret.

Memorare jam superfedeo jurisdictionem in municipio *Bergedorff*, quae Lubecae cum Hamburgo alternam competit, curam Albis fluvii, administrationem negotiorum foederis *Hanseatici*, aliaque muneri ejus communia, haec inter cives et cum civibus gesta, in quibus omnibus non solum integritatem religiosam, sed et studium indefessum adhibuit, et facilitate, comitate, gratum se omnibus reddidit.

Quod ad res privatas Viri hujus magnifici adinet, jam anno MDCCLXVII. d. v. Dec. mox postquam Secretarii officium obtinuerat, matrimonium inivit cum Virgine nobilissima, *Catharina Caecilia*, filia Consulis MARTINI LUCAE SCHELE. Cum hac uxore, tam facultate ingenii quam assiduitate erga manum praestante, per XLVII. annos in connubio conjunctissime, et amantissime vixit. Filium illa unicum peperit anno MDCCLII. d. IV. Jun. MARTINUM JACOBUM, qui cum Göttingae anno MDCCLXXV. d. XXX. Dec. exhibita Dissertatione, *De eo quod justum est, si conscientiam probatione defenditur, in probatione defecerit*, summos in Jure honores obtinisset, causis in foro agendis

Cujus Vici Programmate Professoris Pauli *Schiffhauser*, celebrata est Vetus autem haec familia *Schelorum*, ex qua ultra duo abhinc saecula plures eximii viri, de Civitate nostra optime meriti, in honoribus floruerunt, morte patris ejus, illiusque in locum electi Consulis, *Martini Hieronymi Schele* (de quo Programma Professoris *Wunderlich* exstat) quae anno 1774. contigit, ac hujus denique fratris, *Walderi Schele*, Protoerotarii, anno 1785 inter nos extincta est.

VIII

magnopere in patria enituit, dein a potentissimo Borussiae Rege Consiliarium intimi honore dignatus est, ac denique Reverendi Capituli cathedralis Canonici minor evasit. Conjux vero illa dilectissima, post varias, praefertim arthriticas, corporis infirmitates, demum hydrope affecta, anno MDCCXCIV. mortem obiit. Maritus autem, Ipse jam aeger ac senex, solatio hoc orbatus, gravissime afflictus et moerore adeo prostratus est, ut per omne reliquum tempus in luctu viveret acerbo. s

Saepe jam Vir amplissimus morbis haud levibus laboraverat. Anno quidem MDCCLIII. labefactatam per labores sanitatem usu thermarum Carolinarum restituerat: sed inde ab anno MDCCLXIX infirma plerumque valetudine fuit. Anno MDCCLXXII. cum a febre periculosa hepatitis infarctus superesset, iterum thermas illas petere debuit atque opem quidem insignem inde percepit, sed infirmitate tamen haud omni liberatus fuit. Anno MDCCLXXVIII, itemque anno MDCCLXXXI et MDCCLXXXVII, ex arthriticis symptomatibus simulque gravi oculorum inflammatione aegrotavit. Colica porro biliosa, inde ab anno MDCCLXXXI, quovis fere mense, aut saepius etiam recurrente, per sedecim annos graviter affectus fuit. Subito illa cum anxietate summa supervenire solebat, ac post aliquot vomitiones rursus desinebat. Malo quidem hoc anno MDCCXCVII liberatus fuit: diffensione tamen hypochondriorum, ac dyspnoea plurimum laboravit. Praeterea oculorum suffusio increvit, sic, ut alter videndi sensu omnino privaretur, in altero debilis tantum visus superesset. Hinc posterioribus annis muneris sui officiis impari desistere quidem ab illis coactus est, et veniam a Senatu obtinuit: attamen constanter quantum potuit, voluntate, consilio, experientia prodesse Republicae studuit. Neque defuit venerabili Seni Civium suorum amoris testificatio. Sic, cum d. XXX. Augusti anni MDCCXCVIII. quinquaginta annorum spatium esset elapsum, quando primum Ille *Syndici* munus obtinuerat, quamvis Ipse, pro sua modestia, quaevis solennia deprecaretur, evitare tamen haud potuit, quin Et, praeter privatas amicorum, publicae quoque, tam ab amplissimo Senatu, quam a Civium spectatis Collegiis, gratulationes nuncuparentur. Tandem vero Vir amplissimus aetate confectus, fractisque diu per labores, morbos, animique aegritudinem viribus, succubuit, ac die primo Aprilis anni hujus MDCCC morte, quam pia mente, meliorem vitam expectans, libenter appeterat, nobis ereptus est, cum LXXXIV annos cum XXIV diebus explevisset.

Examinato die postero corpore, haud equidem hepatitis induratio, verum calculus felleus haud exiguus repertus est, quo ductus choleochus prope ejus exitum in intestinum distensus erat. Hinc adjacens pars

pars duodeni propter irritationem inflammata, illudque ac cetera quoque intestina, praesertim crassa, magnopere inflata erant aëre, qui in flammam impulsus haud incendebatur. Reliqua quidem viscera satis sana: thoracis vero sinistra cavitas humoris aliquot uncias continebat, sic ut anxieratis, de qua diu multumque conquestus erat Noster, plus una causa deprehenderetur.

Afflicti hocce casu gratulari tamen Reipublicae possumus, quod in FABRI locum ab amplissimo Senatu electus sit Vir consultissimus JOHANNES MICHAEL GRIES, *J. U. D.* tam ingenii facultate et studiis fructuosus, quam exultis moribus ornatus, Patriaeque ex animo deditus.

Faxit modo summum et propitium Numen, per cujus insignem clementiam hucusque servati sumus, ut et in posterum haud deficient ingenui juvenes, qui ad optimarum artium studia mature et serio incumbentes, liberali doctrina probe imbuti et exercitati, celebratisque exemplis incitari, salutaria olim Reipublicae nostrae possint cupiantque officia praestare!

